

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/68/2025
Identifikačné číslo spisu:	6914010194
Dátum vydania rozhodnutia:	11.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6914010194.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaníča a JUDr. Patrika Príbelského, PhD. na neverejnom zasadnutí konanom 11. februára 2026 v Bratislave v trestnej veci obvineného F.. K. S.Á., pre obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného podanom proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/108/2020, z 21. septembra 2022

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného F.. K. S.V. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota, sp. zn. 11T/48/2014, z 15. mája 2020, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/108/2020, z 21. septembra 2022, bol obvinený F.. K. S. uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že: ako štatutárny orgán spol. V - L., s. r. o. J. Č.. XXXX, H.Ľ. U., požiadal dňa 04.06.2010 Slovenskú záručnú a rozvojovú banku, a. s., ďalej len SZRB, a. s., so sídlom Š. XX, G. o poskytnutie priameho úveru vo výške 1.400.000,- Eur, pričom v podanej žiadosti uviedol, že spol. V.-L., s. r. o. neeviduje žiadne záväzky po lehote splatnosti voči vybraným veriteľom, a to napriek tomu, že táto mala v čase podania predmetnej žiadosti voči Daňovému úradu Košice, kontaktné miesto H.Á. U., dlh na dani zo závislej činnosti - preddavku a dani zo závislej činnosti - zrážkovej dani vo výške 9.799,16 Eur, voči Sociálnej poisťovni, pobočka Y., dlh na povinnom poistnom v celkovej výške 30.351,10 Eur, voči Union zdravotnej poisťovni, a. s. dlh na poistnom za zamestnancov a za zamestnávateľa vo výške 407,52 Eur, voči VŠZP, a. s. dlh na zdravotnom poistení v celkovej výške 4.752,36 Eur, voči Dôvere, zdravotnej poisťovni, a. s. dlh na poistnom za zamestnancov a za zamestnávateľa vo výške 137,62 Eur, následne postupne predkladal SZRB, a. s. doklady potrebné k schváleniu úveru, a to potvrdenie Sociálnej poisťovne, pobočka Y. z 13.09.2010 o neevidovaní pohľadávky voči zamestnávateľovi spol. V.-L., s. r. o. na poistnom, penále a pokút, potvrdenie OTP Banky Slovensko, a. s. pobočka H. U. z 16.09.2010, že spol. V.-L., s. r. o. nemá žiadne záväzky po lehote splatnosti, podporné stanovisko vydané Banskobystrickým samosprávnym krajom z 07.07.2010 pod číslom XXXX/XXXX/ODDSV-XXX k projektu DSS a DD Pokojný prístav neziskovej organizácie S., n. o. a Súhlasné stanovisko vydané

Košickým samosprávnym krajom z 26.08.2010 pod číslom XXXX/XXXX-V-XXXXX k realizácii projektu DSS a DD Pokojný prístav neziskovej organizácie S., n. o., a to i napriek tomu, že mal vedomosť o ich nepravosti a nepravdivosti údajov v nich uvádzaných, nakoľko samotné inštitúcie popreli vystavenie takýchto dokladov a pravosť v nich uvádzaných údajov, pričom na podklade takto predložených dokladov dňa 22.10.2010 v V. N. obv. F.. K. S. konajúc v mene spol. V.-L., s. r. o. v postavení dlžníka uzatvoril úverovú zmluvu číslo XXXXX/XXXX so SZRB, a. s., ktorej účelom bolo financovanie rekonštrukcie nehnuteľností, a to budovy zdravotníckeho zariadenia v Č. J. Y., areálu bývalých kasární v Č. J. Y., Č. G. a bytového domu v E., následne zabezpečil vyhotovenie faktúr od podnikateľského subjektu M. M., ako dodávateľa pre spol. V.-L., s. r. o. ako odberateľa za dodanie stavebného materiálu, a to faktúry číslo XXXXXXXXXX s dátumom vystavenia 28.10.2010 na sumu 651.519,70 Eur, faktúry číslo XXXXXXXXXX s dátumom vystavenia 18.11.2010 na sumu 480.807,21 Eur a faktúry číslo XXXXXXXXXX s dátumom vystavenia 15.12.2010 na sumu 267.673,10 Eur, na ktorých bol ako účet dodávateľa podnikateľského subjektu Z. M. M. uvedený osobný účet M. M., nar. XX.XX.XXXX, č. ú. XXXXXXXXXX/XXXX, vedený v ČSOB, a. s., pričom pokyn na zriadenie predmetného účtu dal M. M.U. F.. K. S., a to i napriek tomu, že k dodaniu tovaru na základe uvádzaných faktúr reálne nedošlo a následne v mene spol. V.-L., s. r. o. predložil SZRB, a. s. predmetné faktúry ako podklady k Požiadavkám na termín a čerpanie úveru zo dňa 11.11.2010 na sumu 651.519,70 Eur zo dňa 29.11.2020 na sumu 480.807,21 Eur a zo dňa 17.12.2010 na sumu 267.673,10 Eur, čím deklaroval splnenie podmienok na čerpanie úveru, pričom na podklade predložených požiadaviek na termín a čerpanie úveru boli SZRB, a. s. uvoľnené finančné prostriedky v požadovaných sumách v celkovej výške 1.400.000,- Eur, a to na účet vedený v ČSOB, a. s. č. ú. XXXXXXXXXX/XXXX, z ktorého majiteľ M. M.U. takto poukázané finančné prostriedky následne vybral v hotovosti a odovzdal ich F.. K. S., čím spôsobil spol. SZRB, a. s. G., škodu vo výške 1.476.380,13 Eur.

Za to bol obvinenému F.. K. S.Á. uložený podľa § 222 ods. 5 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, pričom podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému uložil ochranný dohľad vo výmere 2 (dvoch) rokov a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodenú Slovenskú záručnú a rozvojovú banku, a. s. odkázal s celým nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd ďalej o odvolaní prokurátora rozhodol tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti označenému rozsudku krajského súdu podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie s poukazom na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní uviedol v podstate nasledovné:

„Prvou námietkou je skutočnosť nenaplnenia objektívnej stránky trestného činu, za ktorý som bol odsúdený. Podľa môjho názoru rozsudkami súdov nižšej inštancie nie je ustálené, kedy v podstate vzniká škoda trestným činom úverového podvodu, či teda momentom vyplatenia peňazí bankovou inštitúciou alebo až ich nesplácaním. Judikatúra v tomto smere nie je úplne totožná, avšak ja sa prikláňam k názoru, ktorý je priaznivejší pre posúdenie môjho konania v trestnom konaní, pričom mám za to, že aj v prípade, ak sú k dispozícii rôzne judikované výklady, súdy sú povinné aplikovať ten výklad, ktorý je pre páchatelia priaznivejší v zmysle zásady „v pochybnostiach v prospech obvineného“ (in dubio pro reo). Za relevantný v zmysle vyššie uvedené považujem výklad, ktorý uvádza, že pri danom trestnom čine nevzniká škoda už vylákaním úveru (za predpokladu, že úver riadne spláca), ale až nesplácaním jednotlivých splátok, lebo kritériá na vylákание úveru a spôsobenie škody musia byť naplnené súčasne. Čo sa týka druhého argumentu podporujúceho dovolací dôvod, namietam nenaplnenie subjektívnej stránky trestného činu úverového podvodu [...] Ak až po uzatvorení zmluvy o úvere vznikli prekážky,

ktoré bránili dlžníkovi splniť tento záväzok a ktoré nemohol v čase uzatvárania zmluvy ani predvídať, ak inak bol v tom čase schopný záväzok splniť alebo, ak síce bol schopný peniaze vrátiť v dohodnutej lehote, ale z rôznych dôvodov vrátenie peňazí odkladal alebo dodatočne konal s úmyslom peniaze vôbec nevrátiť, potom jeho konanie nemožno považovať za trestný čin úverového podvodu (R 54/1967). Rovnako poukazujem na iné závery z judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky, v rámci ktorých je ustálené, že podvod vylákaním pôžičky predpokladá úmysel páchatel'ov už v čase uvádzania do omylu finančné prostriedky podvedenému nevrátiť, pripraviť ho o ne, a to práve vyvolaným omylom ho na majetku poškodiť. Ďalšie rozhodnutie R 93/2002 uvádza, že subjektívnu stránku trestného činu úverového podvodu v prípade konania, ktoré má prvky vylákania úveru treba skúmať aj z toho hľadiska, či úverová zmluva opretá a zabezpečovaná zmluvne zriadeným záložným právom k nehnuteľnostiam je veriteľom reálne vymožiteľná alebo iba fiktívna, pretože záložné právo má dve funkcie: (i) zabezpečovaciu, ktorá má viesť dlžníka k tomu, aby pohľadávku dobrovoľne a včas splnil, inak si ju veriteľ môže uspokojiť zo zálohu a (ii) uhradzovaciu, ktorá veriteľa oprávňuje na to, aby si svoju pohľadávku uhradil zo zálohu, podporne aj právny názor Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6To/38/2001. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že Najvyšší súd SR spochybňuje naplnenie subjektívnej stránky úmyselného zavinenia vo vzťahu k možnosti spôsobiť škodu veriteľovi, ak je pohľadávka zabezpečená napr. záložným právom a to aj v prípadoch, v ktorých inak došlo k uvedeniu do omylu. [...] bolo nepochybne preukázané, že ja dovolateľ som záložnými zmluvami predmetný úver zabezpečil v hodnote niekoľkonásobne vyššej (cca 600násobne vyššej) ako bola samotná suma úveru [...] Od počiatku teda bol úver zabezpečovaný reálnym, z hľadiska rozsahu a výšky dostatočným zabezpečením (nehnuteľnosťami), z ktorých by v prípade nesplácania došlo k uspokojeniu pohľadávky úverového veriteľa. Išlo nie len o dostatočné, ale aj o mnohonásobne prevyšujúce zabezpečenie zabezpečovanej pohľadávky, ktoré nie je len fiktívne a od počiatku vylučuje úmysel vo vzťahu k podvodnému konaniu. Ide o taktiež ustálený právny názor nižších súdov, že ja ako dovolateľ som bol tou osobou, ktorá predkladala jednotlivé podklady do banky, o ktorých som mal mať vedomosť, že sú nepravdivé. [...] Skutočnosť, že som ako dovolateľ bol žiadateľom predmetného úveru a mal som teda vedieť o tom, že niektoré z predkladaných dôkazov nie sú pravdivé neobstojí, pretože z trestnoprávneho hľadiska ide o nevedomú nebanlivosť (v konštrukcii nevedel, ale vedieť mal a mohol) a nebanlivostné zavinenie vylučuje trestnú zodpovednosť za úmyselný trestný čin. Rovnako nie je možné vyvodzovať zodpovednosť voči mne ako dovolateľovi v tom kontexte, že som neurobil také opatrenia, ktoré by viedli ku neschopnosti splácania tohto úveru aj naďalej. [...] Uvedené podporuje aj výsluch svedkov zamestnancov poškodenej osoby, ktorí uviedli, že osobu mňa dovolateľa poznali z minulosti a vedeli, že mám tolerovateľnú platobnú disciplínu. Rovnako nezanedbateľná je aj skutočnosť, že ja dovolateľ som uhradil 24 splátok z čerpaného úveru (prostredníctvom obchodnej spoločnosti). Zo žiadneho dôkazu nevyplyva, že by môj úmysel smeroval k tomu, aby som poškodil spoločnosť, primeranie uznesenie NS ČR zo dňa 19.10.2010 sp. zn. 5Tdo 1138/2010. Je logické, že ja ako štatutár žiadateľa o úver som poveril zabezpečovaním jednotlivých podkladov potrebných pre posúdenie úveru aj zamestnancov spoločnosti napr. z oddelenia ekonomického alebo personálneho. Táto skutočnosť sa týka najmä prehlásení resp. potvrdení zo Sociálnej poisťovne o neexistencii nedoplatkov. Nepovažujem teda za správny právny názor súdov nižšej inštancie, že ako štatutárny orgán spoločnosti som mal povinnosť pred uzavretím úverovej zmluvy zistiť, či skutočne moja spoločnosť nedlhuje jednotlivým inštitúciám a túto skutočnosť som bol povinný si overiť pred uzavretím zmluvy, čo som však neurobil [...] ja ako dovolateľ som nemal žiadny dôvod, aby som tieto skutočnosti preveroval v dotknutých inštitúciách ešte duplicitne nejakým osobným dopytom. Navyše, mnohé z vyžiadaných listín, oficiálnou cestou, môžu mať povahu verejnej listiny, ktorej obsah nie je možné rozporovať, t. j. nemal a ani som nemohol mať vedomosť, že vyžiadané podklady a predkladané podklady nie sú pravdivé. O absencii mojej vedomosti vypovedali aj svedkyne z personálneho/účetného oddelenia, ktoré o existencii nedoplatkov nemali taktiež vedomosť a o tejto skutočnosti ma ako konateľa informovali v najlepšej viere. Na tomto základe namietam, že absentuje aj naplnenie znaku subjektívnej stránky stíhaného trestného činu pokiaľ ide o konštatáciu predloženia podkladov, ktoré boli pravdivé, nakoľko o ich nepravdivosti som nevedel a ani som to nemal a nemohol vedieť.

Ďalej poukazujem aj na fakt, že 01.08.2025 vydal SD EÚ (Veľká Komora) v Luxemburgu rozhodnutie vo veci Baji Transs s. r. o., C 544/23, vzťahujúce sa prejudiciálnej otázke položenej Najvyšším správnym súdom SR. Prejudiciálne konanie sa v zásade týkalo výkladu čl. 49 ods. 1 poslednej vety a

článku 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie a teda ťažiskovo, či je možné priaznivejšiu úpravu z pohľadu páchatel'a použiť aj v čase, kedy sa koná o mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. po právoplatnosti súdneho rozhodnutia. [...] poukazujem aj na to, že v zmysle aktuálnej úpravy by už nešlo ani o obzvlášť závažný zločin, ale len o zločin.“

Obvinený navrhol, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, § 8 Trestného zákona, § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024 a § 168 ods. 1 Trestného poriadku, a aby zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, pričom uviedol v zásade nasledovné:

„K argumentácii ods. 5. k naplneniu zákonných znakov trestného činu úverového podvodu podľa § 222 Tr. zák. uvádzam, že predmetný trestný čin bol spáchaný v momente, keď boli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty, a to tak po stránke objektívnej, ako i po stránke subjektívnej a vo vzťahu k následku ide o moment vzniku škody, za ktorý je nutné považovať časové súvislosti, kedy banka na základe úverových zmlúv obvinenému vyplatila tam deklarované sumy. Vtedy vznikla peňažnému ústavu škoda a u obvineného došlo k obohateniu, keď uvedeniu do omylu predchádzalo okamihu uzavretia úverovej zmluvy. Ako už bolo v rozsudkoch prvého i druhého stupňa dostatočne jasne a výstižne vyjadrené, ku všetkým týmto jednotlivým objektívnym znakom skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 Tr. zák. smeroval aj úmysel obvineného, ktorý bol daný vo forme úmyslu nepriameho aj vo vzťahu k vzniku uvedenej škody. V smere aplikovanej argumentácie dovolateľa akcentujem uznesenie Najvyššieho súdu českej republiky Českej republiky sp. zn. 8Tdo 51/2004, ktorý vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že trestný čin úverového podvodu je dokonaný už tým, že banka vyplatí páchatel'ovi úver na podklade nepravdivých skutočností, a to bez ohľadu na to, že páchatel' poskytol banke za účelom zaistenia svojich záväzkov záloh, ktorého hodnota je rovnaká alebo dokonca vyššia ako výška poskytnutého úveru. Záložné právo totiž aj v prípade speňaženia zálohu slúži len ako náhrada škody, ktorá už bola spôsobená dokonaným trestným činom úverového podvodu. Tieto závery platia obdobne aj vtedy, ak bol podvodne vylákaný úver zabezpečený za použitia iných zaisťovacích inštitútov ako zaistením nehnuteľnosti (napríklad ručením a podobne). Vychádza sa tu z toho, že k realizácii záložného práva nedochádza automaticky vždy v súvislosti so vznikom záväzku, ale až vtedy, ak nie je riadne a včas záväzok uhradený, pretože záložné právo predstavuje len možnosť vynútiť si od dlžníka splnenie povinnosti. Možno podporne použiť aj obdobný prípad, keď pri trestnom čine krádeže je spôsobenou škodou celá skutočná hodnota odcudzenej veci, a to aj v prípade, ak páchatel' dá namiesto odcudzenej veci inú vec rovnakého druhu (judikatúra R 2/1963). Navyiac predmetom činnosti bánk je obchod s peniazmi a nie obchod so založenými nehnuteľnosťami, ktoré získavajú pri nesplatených úveroch. Banky preto obvykle pristupujú k realizácii záložného práva až v krajných prípadoch, pretože prioritne požadujú úhradu v peňažnom plnení.

V nadväznosti na argumentáciu dovolateľa vo vzťahu k rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-544/23 uvádzam, že tento rozsudok vo veci BAJI Trans predstavuje rozsudok vo veci správneho trestania. Zhrnúc dovoláciu argumentáciu, ktorá je v podstate založená na namietaní aplikácie dotknutých ustanovení Trestného zákona je argumentácia dovolateľa podľa obžaloby irelevantná, kedy ju možno označiť i ako nepochopenie objektívnej stránky a subjektívnej stránky trestného činu úverového podvodu podľa § 222 Tr. zák.“

Prokurátor navrhol dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky na podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na podanie dovolania [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhaju (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že je zjavné, že dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku nie sú splnené.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávného ustanovenia sa rozumie posúdenie trestnosti činu a tiež uloženie trestu v rozpore s § 2 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), nesprávne použitie nepriaznivejšej právnej úpravy v neprospech páchatel'a (§ 2 ods. 1 Trestného zákona), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

+ + +

K znakom objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu najvyšší súd poznamenáva, že dovolateľ s poukazom na naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v podstate namietal, že súdmi nižších stupňov konštatované naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, nakoľko konajúce súdy nesprávne vyhodnotili právnu otázku, kedy pri trestnom čine úverového podvodu vzniká škoda. Podľa názoru dovolateľa súdy nižších stupňov pri konštatovaní naplnenia objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu nesprávne vychádzali z predpokladu, že škoda vzniká momentom vyplatenia peňazí veriteľom dlžníkovi alebo inej ním určenej osobe, pričom podľa dovolateľa pri tomto trestnom čine môže škoda vzniknúť až nesplácaním poskytnutého úveru.

Proces skúmania naplnenia znakov základnej a kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu na podklade zisteného skutkového stavu je z hľadiska myšlienkového postupu súdu a orgánov činných v

trestnom konaní subsumpciou (alebo podradením) zisteného a ustáleného skutku pod príslušné zákonné ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Podradenie skutkových zistení pod konkrétne zákonné ustanovenia je otázkou právnou, a preto najvyšší súd konštatuje, že pokiaľ obvinený v dovolacom konaní namieta nesprávne podradenie zisteného skutku pod zákonné ustanovenie § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona z dôvodu nesprávnych právnych úvah súdov nižších stupňov ohľadne naplnenia jedného zo zákonných znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu, jedná sa o otázku právnú (a nie skutkovú), pričom jej nesprávne právne posúdenie za súčasného splnenia ďalších zákonných podmienok (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku, resp. § 385 ods. 2 Trestného poriadku) je vo svojej podstate spôsobilé naplniť dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Po nahliadnutí do napadnutých rozsudkov súdov nižších stupňov dovolací súd zistil, že okresný a krajský súd pri určovaní momentu vzniku škody a jej výšky pre účely subsumovania zisteného skutku pod konkrétnu skutkovú podstatu podľa osobitnej časti Trestného zákona vychádzali z pomerne zmätočných právnych úvah. V ich rozsudkoch totižto možno identifikovať zrejmy nesúlad medzi výškou škody uvedenou v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa a právnymi úvahami oboch súdov vyjadrenými v odôvodneniach dovolaním napadnutých rozsudkov.

Súd prvého stupňa v odsudzujúcom rozsudku v skutkovej vete vyjadril, že obvinený svojím konaním spôsobil poškodenému škodu vo výške 1.476.380,13 eur (škoda veľkého rozsahu). Pri určení momentu vzniku škody a jej výšky ako obligatórneho znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona okresný súd zjavne vychádzal z prehľadu pohľadávky poškodeného vystavenej k 16. októbru 2013. Výšku škody potom určil ako súčet splatnej časti istiny, úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov, ostatného príslušenstva a časového rozlíšenia za súčasného odpočítania do 16. októbra 2013 uhradenej časti istiny, úrokov, úrokov z omeškania, poplatkov a ostatného príslušenstva (porovnaj č. I. 520 vyšetrovacieho spisu).

V rozpore s výškou škody známou zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku, v ktorej bolo zjavne zohľadnené aj počiatočné čiastočné splácanie úveru úverovým dlžníkom, súd prvého stupňa následne v odôvodnení tohto rozsudku uviedol, že počiatočné splácanie úveru nemá žiadny vplyv na naplnenie formálnych znakov úverového podvodu, nakoľko tieto okolnosti nastali až po dokonaní trestného činu (viď str. 19. rozsudku súdu prvého stupňa). Na predmetnú právnú úvahu nadviazal vo svojom rozsudku aj odvolací súd, podľa ktorého na trestnosť činu podľa § 222 Trestného zákona postačuje, ak páchatel uvedie iného do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru, ktoré nie sú v súlade so skutočnosťou, a tak od neho vyláka úver (porovnaj str. 10 rozsudku odvolacieho súdu).

Dovolací súd v súlade s platným a účinným právnym stavom (porovnaj § 371 ods. 7 Trestného poriadku) a ustálenou judikatúrou (porovnaj R 49/2013) zdôrazňuje, že len nesprávnosť právnych úvah uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku nie je dôvodom na konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ak skutková veta výroku o vine zodpovedá použitej právnej kvalifikácii. Z tohto dôvodu sa najvyšší súd ďalej nezaoberal správnosťou namietaných právnych úvah obsiahnutých v odôvodneniach napadnutých rozsudkov a z hľadiska správnosti právneho posúdenia zisteného skutku na podklade dovolateľom nastolenej právnej otázky preskúmal len právne závery súdov nižších stupňov vyjadrené skutkovou vetou rozsudku súdu prvého stupňa.

K právnej otázke týkajúcej sa momentu dokonania trestného činu úverového podvodu, a teda konkrétne či škoda pri tomto trestnom čine vzniká už vylákaním úveru alebo až nesplácaním splátok, dovolací súd najskôr vo všeobecnosti a následne aj konkrétne uvádza nasledovné.

Objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona obsahuje dva alternatívne uvedené druhy konaní páchatel'a a to:

- vylákanie úveru od iného tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru;
- vylákanie zabezpečenia úveru od iného tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na

poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru,
a jeden konkrétny následok, a to:

- spôsobenie aspoň malej škody na majetku poškodeného - podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024 škody prevyšujúcej 266,- eur.

Pokiaľ má byť skutok právne kvalifikovaný v kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona tak, ako tomu bolo v prípade dovolateľa, je ďalej nevyhnutné, aby následkom jedného z dvoch alternatívne vymedzených konaní bolo spôsobenie ťažšieho následku vyjadreného v tejto kvalifikovanej skutkovej podstate. V predloženej trestnej veci bolo teda potrebné, aby páchateľ svojim konaním spôsobil na majetku poškodeného (veriteľa) škodu veľkého rozsahu - podľa § 125 ods. 1 Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024 škodu prevyšujúcu 133.000,- eur.

Zohľadňujúc vyššie uvedené najvyšší súd dáva do pozornosti, že z pohľadu trestného práva hmotného je úverový podvod poruchovým trestným činom. Je tomu tak z dôvodu, že samotné konanie páchateľa spôsobom opísaným v skutkovej podstate za súčasného ohrozenia majetku veriteľa alebo ručiteľa bez toho, aby došlo k vzniku aspoň malej škody nemožno považovať za dokonanie trestného činu v dôsledku nenaplnenia zákonom predpokladaného následku ako obligatórneho znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Pre dokonanie trestného činu úverového podvodu je preto nevyhnutné, aby došlo aj k následku (poruche), ktorým je v základnej skutkovej podstate vznik aspoň malej škody na majetku poškodeného.

Čo sa týka určenia konkrétného momentu, kedy dochádza k Trestným zákonom predpokladanému následku (poruche) a tým aj k dokonaniu trestného činu úverového podvodu, najvyšší súd sa nestotožňuje s právnym názorom dovolateľa, podľa ktorého v prípade prvého z dvoch alternatívne vymedzených konaní páchateľa dochádza k dokonaniu trestného činu úverového podvodu až nesplácaním splátok.

Dovolací súd v tejto súvislosti na rozdiel od dovolateľa zastáva názor, že trestný čin úverového podvodu je dokonaný momentom vyplatenia úveru do dispozície dlžníka alebo inej ním označenej osoby, nakoľko už v tomto momente, bez ohľadu na ďalší postup úverového dlžníka, možno konštatovať naplnenie všetkých znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu vrátane vzniku škody na majetku poškodeného - veriteľa (samozrejme za predpokladu, že vzniknutá škoda prevyšuje hranicu malej škody podľa Trestného zákona). K tomu sa žiada poznamenať, že už momentom vyplatenia úveru do dispozície dlžníka alebo inej ním určenej osoby (čerpanie úveru) dochádza k reálnemu úbytku na majetku poškodeného zodpovedajúcemu legálnej definícii škody podľa § 124 ods. 1 Trestného zákona (k tomu porovnaj aj 5Tdo/18/2016).

Najvyšší súd vyššie uvedený právny názor zastáva predovšetkým s poukazom na skutočnosť, že teleologickým výkladom ustanovenia § 222 ods. 1 Trestného zákona a ďalších naň nadväzujúcich ustanovení (kvalifikované skutkové podstaty) možno dospieť len k takému záveru, že účelom ustanovenia tohto trestného činu do Trestného zákona je postihnúť všetky podvodné zásahy žiadateľov o úver do vlastníckeho práva úverových veriteľov spôsobujúce v aspoň malom rozsahu tak dočasný, ako aj trvalý úbytok na ich majetku.

Zmenšenie majetku úverového veriteľa v dôsledku podvodného konania páchateľa nemôže z hľadiska posúdenia trestnej zodpovednosti páchateľa sanovať ani následný vznik pohľadávky úverového veriteľa voči úverovému dlžníkovi, pretože takáto transformácia časti majetku úverového veriteľa na pohľadávku sa vo svojej podstate deje proti vôli úverového veriteľa konajúceho v omyle vyvolanom žiadateľom o úver, ktorého súhlas s takouto transformáciou bol získaný len na základe podvodného konania. Rovnako z hľadiska trestnej zodpovednosti páchateľa je bez akéhokoľvek významu následné riadne splácanie pohľadávky veriteľa úverovým dlžníkom, ktoré nastáva až po dokonaní trestného činu, pričom platí, že takéto splácanie úveru po jeho poskytnutí môže byť relevantné už len z hľadiska priznania konkrétnej výšky náhrady škody v adhéznom, resp. civilnom konaní.

Pre potvrdenie správnosti vyššie uvedených právnych záverov najvyšší súd uvádza, že kľúčovým objektom trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona je ochrana vlastníckeho práva úverového veriteľa. Ak žiadateľ o úver klame, uvádza nepravdivé údaje alebo predkladá nepravdivé, pozmenené alebo sfaľšované doklady, koná tak z dôvodu, aby úverový veriteľ v mylnej predstave o skutočnom stave veci poskytol buď priamo dlžníkovi alebo inej ním označenej osobe finančné prostriedky v ním žiadanej výške, ktoré by mu za štandardných okolností pre nesplnenie podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru nemohli byť vyplatené.

Páchateľ trestného činu úverového podvodu takýmto podvodným konaním jednak nežiaduco obmedzuje kontraktačnú slobodu úverového veriteľa, keďže mu de facto znemožňuje vybrať si spoľahlivého zmluvného partnera na uzavretie dotknutého obchodnoprávneho alebo občianskoprávneho záväzkového vzťahu, a zároveň tiež takýmto podvodným konaním vo všeobecnosti neprijateľne zvyšuje riziko na strane veriteľa ohľadne ďalšieho neplnenia zmluvných povinností zo strany úverového dlžníka (významné ohrozenie dodržiavania zásady pacta sunt servanda uplatňovanej v záväzkovo právnych vzťahoch). V predloženej trestnej veci bez právneho významu nie je ani to, že podvodné konania podnikateľov pri získavaní úverov majú deformačný účinok na samotné podnikateľské prostredie, kedy z úveru profitujúci podnikateľ konajúci podvodne získava v rámci hospodárskej súťaže neoprávnenú výhodu oproti iným podnikateľom konajúcim pri žiadosti o úver čestne a transparentne.

S poukazom na vyššie uvedené možno konštatovať, že súdy nižších stupňov v trestnej veci dovolateľa nesprávne právne posúdili moment dokonania trestného činu úverového podvodu spáchaného obvineným. O tom svedčí predovšetkým skutočnosť, že v rámci zákonného znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu nesprávne zohľadnili aj počiatočné čiastočné splácanie úveru, ktoré však nastalo až po dokonaní trestného činu. Takéto právne posúdenie zisteného skutku odporuje účelu ustanovení § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona a § 124 ods. 1 Trestného zákona.

Pri hodnotení významu identifikovaného nesprávneho právneho posúdenia dovolateľom nastolenej právnej otázky zo strany súdov nižších stupňov nemožno obísť ani súvisiacu právnu otázku, a to v akej výške vzniká škoda relevantná z hľadiska naplnenia následku ako obligatórneho znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty úverového podvodu. Aplikácia správnych právnych úvah pri zodpovedaní tejto právnej otázky je relevantná jednak z hľadiska správneho podradenia zisteného skutku pod základnú skutkovú podstatu trestného činu úverového podvodu, ako aj z hľadiska jeho správneho podradenia pod ďalšie kvalifikované skutkové podstaty tohto trestného činu. Pre správne určenie výšky škody pri trestnom čine úverového podvodu je potrebné na zistený skutkový stav aplikovať nasledovné hmotnoprávne ustanovenia Trestného zákona.

Podľa § 126 ods. 1 Trestného zákona pri určení výšky škody sa vychádza z ceny, za ktorú sa vec, ktorá bola predmetom útoku, v čase a v mieste činu obvykle predáva. Ak výšku škody nemožno takto zistiť, vychádza sa z účelne vynaložených nákladov na obstaranie rovnakej alebo obdobnej veci alebo na uvedenie veci do predošlého stavu.

Podľa § 126 ods. 3 Trestného zákona ak nemožno určiť výšku škody, prospechu, hodnoty veci, rozsahu činu alebo ujmy ani jedným zo spôsobov podľa odsekov 1 a 2 alebo ak sú vážne pochybnosti o správnosti výšky škody, prospechu, hodnoty veci, rozsahu činu alebo takto určenej ujmy, určí sa výška škody, prospechu, hodnoty veci, rozsahu činu alebo ujmy na podklade odborného vyjadrenia alebo na podklade znaleckého posudku.

Z hľadiska právneho posúdenia a určenia konkrétnej výšky škody ako zákonného znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu je potrebné vychádzať z toho, že cenu peňažných prostriedkov vyplatených na základe zmluvy o úvere tvorí jednak samotná vylákaná čiastka úveru a súčasne tiež úroky dojednané medzi úverovým veriteľom a úverovým dlžníkom. Pre účely správneho právneho posúdenia výšky škody je preto v súlade s § 126 ods. 1 Trestného zákona potrebné, aby súdy k samotnej vylákanej čiastke pripočítali aj úrok (predpokladaný zisk úverového veriteľa z poskytnutého úveru). Platí pritom, že pokiaľ výšku úroku nie je možné určiť v momente

dokonania trestného činu, prípadne ak dojednaný úrok odporuje všeobecne záväzným právnym predpisom, resp. zásadám poctivého obchodného styku, výšku úroku (cenu úveru) je potrebné stanoviť na základe sumy, za ktorú sa peňažné prostriedky v poskytnutej výške v čase a mieste činu obvykle poskytujú. V prípade ďalších vážnych pochybností o správnosti takto určenej výšky škody je potrebné výšku škody v zmysle § 126 ods. 3 Trestného zákona určiť na základe odborného vyjadrenia alebo na podklade znaleckého posudku.

Čo sa však týka úrokov z omeškania alebo poplatkov z omeškania, tieto predstavujú len formu penalizácie za nesplácanie úveru, pričom nárok na ich vyplatenie vzniká až konaním páchatel'a po dokonaní trestného činu, a preto sa na ne pri určení výšky škody relevantnej z hľadiska naplnenia zákonných znakov objektívnej stránky trestného činu úverového podvodu neprihliada. Pokiaľ sudy na takéto príslušenstvo pohľadávky napriek uvedenému prihliaďu, ich právne posúdenie zisteného skutku odporuje ustanoveniam § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 126 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona (k určení výšky škody pri trestnom čine úverového podvodu porovnaj Šamko, P. Trestný čin podvodu. Bratislava: Iura edition, 2012).

Najvyšší súd uzatvára, že sudy nižších stupňov pri určení momentu vzniku škody a jej výšky uvedenej v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia nimi zisteného a ustáleného skutkového stavu. Na druhej strane je však potrebné súčasne konštatovať, že identifikované nesprávne právne posúdenie je z pohľadu súdmi ustáleného následku pre obvineného zjavne priaznivejšie oproti situácii, pokiaľ by sa sudy riadili vyššie vyjadrenými právnymi úvahami dovolacieho súdu. Dovolací súd z tohto dôvodu na dovolateľom namietané nesprávne právne posúdenie zisteného skutku neprihliadol, pretože uplatnený dôvod dovolania je v neprospech obvineného a dovolanie bolo podané v jeho prospech (§ 385 ods. 2 Trestného poriadku).

Nad rámec uvedeného najvyšší súd ešte pre doplnenie uvádza, že pokiaľ by aj na identifikované pochybenie prihliadol, dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku by ani v takomto prípade nebolo možné považovať za naplnený vzhľadom na to, že nesprávne právne posúdenie zisteného skutku zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku). Nesprávne právne posúdenie momentu vzniku škody a jej výšky, ako aj správne právne posúdenie tohto znaku skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu za použitia kritérií vymedzených vyššie, totižto v dovolateľovej trestnej veci smeruje k rovnakej právnej kvalifikácii zisteného skutku, nakoľko výška škody v oboch prípadoch zodpovedá ťažšiemu následku podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu v zmysle § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona.

Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené sumarizuje.

Trestný čin úverového podvodu je dokonaný momentom vyplatenia úveru do dispozície dlžníka alebo inej ním označenej osoby v prípade, ak vzniknutá škoda prevyšuje hranicu malej škody podľa Trestného zákona, nakoľko už v tomto momente, bez ohľadu na ďalší postup úverového dlžníka, možno konštatovať naplnenie všetkých znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu. Uvedené platí z dôvodu, že účelom ustanovenia tohto trestného činu do Trestného zákona je postihnúť všetky podvodné zásahy žiadateľov o úver do vlastníckeho práva úverových veriteľov spôsobujúce v aspoň malom rozsahu tak dočasný, ako aj trvalý úbytok na ich majetku.

Z hľadiska právneho posúdenia a určenia konkrétnej výšky škody ako zákonného znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu je potrebné vychádzať z toho, že cenu peňažných prostriedkov vyplatených na základe zmluvy o úvere tvorí jednak samotná vylákaná čiastka úveru a súčasne tiež úroky dojednané medzi úverovým veriteľom a úverovým dlžníkom, resp. úroky, za ktoré sa peňažné prostriedky v poskytnutej výške v čase a mieste činu obvykle poskytujú.

+ + +

K subjektívnej stránke skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu.

Pokiaľ ide o subjektívnu stránku skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu najvyšší súd podotýka, že ide o úmyselný trestný čin (§ 17 Trestného zákona). Úmyselné zavinenie páchatel'a vo forme priameho, resp. nepriameho úmyslu musí pokrývať jednak konanie páchatel'a, ale rovnako aj následok, a teda konkrétne páchatel' trestného činu musí chcieť prostredníctvom vylákania úveru alebo zabezpečenia úveru od iného tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, spôsobiť aspoň malú škodu (priamy úmysel podľa § 15 písm. a) Trestného zákona), resp. musí vedieť, že vylákaním úveru alebo zabezpečenia úveru od iného tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru, môže spôsobiť aspoň malú škodu a pre prípad, že ju spôsobí, je s tým uzročený (nepriamy úmysel podľa § 15 písm. b) Trestného zákona).

Najvyšší súd zastáva názor, že pre účely naplnenia subjektívnej stránky vzhľadom na vyššie uvedené právne posúdenie určenia momentu vzniku škody postačuje, ak má páchatel' úmysel vylákať od veriteľ'a úver v príslušnej výške, pričom z hľadiska naplnenia subjektívnej stránky nie je potrebné ďalej skúmať, či obvinený mal alebo nemal úmysel dodatočne splácať úver poskytnutý veriteľ'om. Berúc do úvahy námietky dovolateľ'a dovolací súd podotýka, že pri určení rozsahu jeho úmyslu nemožno vychádzať z judikátu č. R 54/1967, nakoľko tento sa týkal trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Zb. Trestný zákon, ktorý vo svojej skutkovej podstate obsahoval podmienku obohatenia sa páchatel'a alebo inej osoby na škodu cudzieho majetku, čo v súčasnosti pri úverovom podvode nepredstavuje obligatórny zákonný znak objektívnej stránky skutkovej podstaty tohto trestného činu. Trestný zákon na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy vyžaduje len vznik aspoň malej škody (konkrétne momentom vylákania úveru od veriteľ'a - viď vyššie) a nie obohatenie sa obvineného alebo inej osoby v súvislosti s podvodným čerpaním úveru.

Z hľadiska subjektívnej stránky možno preto pri trestnom čine úverového podvodu konštatovať, že na rozdiel od trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 písm. a) zákona č. 141/1961 Zb. Trestný zákon pre právne posúdenie skutku ako trestného činu nemusí byť úmyslom páchatel'a pokryté trvalé obohatenie seba alebo inej osoby. Vzhľadom na uvedené úmyselne zavinené podvodné konanie páchatel'a spojené s vylákaním úveru aspoň v malom rozsahu (vznik škody) bude vždy trestné bez ohľadu na to, či páchatel' konajúci spôsobom naplňajúcim znaky objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu ďalej zamýšľal poskytnutý úver riadne splácať alebo nie (trvalo sa obohatiť).

V reakcii na ďalšie námietky obvineného dovolací súd poznamenáva, že z rovnakých dôvodov úmyselne zavinené podvodné konania páchatel'a spojené s vylákaním úveru aspoň v malom rozsahu budú vždy trestné tiež bez ohľadu na to, či páchatel' poskytol úverovému veriteľ'ovi dostatočné zabezpečenie poskytnutého úveru spôsobilého naplniť svoju uhradzovaciu funkciu. Zabezpečenie úveru podľa najvyššieho súdu slúži len ako prostriedok dosiahnutia náhrady škody po dokonaní trestného činu (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. R 9/2005), pričom pre vznik trestnej zodpovednosti páchatel'a postačuje aj to, ak jeho úmysel v čase spáchania trestného činu smeruje len k dočasnému úbytku na majetku úverového veriteľ'a. S prihliadnutím na uvedené najvyšší súd považuje argumenty dovolateľ'a smerujúce k spochybneniu naplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu za nedôvodné.

Dovolací súd ďalej pripomína, že v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižších stupňov, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Za skutkové námietky sa považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšieho stupňa. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa. V dovolacom konaní iniciovanom obvineným preto niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie.

V tejto súvislosti najvyšší súd dáva do pozornosti príkladmo nasledovné námietky dovolateľa smerujúce proti skutkovým záverom súdov o naplnení subjektívnej stránky trestného činu úverového podvodu:

- je logické, že zabezpečením jednotlivých podkladov potrebných pre posúdenie úveru boli poverení zamestnanci žiadateľa o úver;
- pokiaľ zamestnanci za štatutárny orgán zariadili potrebné podklady, štatutárny orgán žiadateľa o úver nemal žiadny dôvod z nich vyplývajúce skutočnosti duplicitne preverovať;
- mnohé vyžiadané podklady môžu mať povahu verejnej listiny, ktorej obsah nie je možné rozporovať;
- absenciu vedomosti štatutárneho orgánu žiadateľa o úver ohľadne nepravdivosti predložených podkladov potvrdzujú výpovede svedkýň z personálneho/účtovného oddelenia žiadateľa o úver.

Súdy nižších stupňov na základe vykonaného dokazovania skutkovo ustálili, že obvinený pri naplnení všetkých relevantných znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu konal v stave nepriameho úmyslu (porovnaj str. 10 rozsudku krajského súdu). K samotnému dovolateľom vyžadovanému prieskumu záveru súdov o naplnení subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu dovolací súd podotýka, že na podklade námietok dovolateľa je vylúčený prieskum správnosti právnej kvalifikácie skutku v dovolacom konaní, keďže dovolací súd v dovolacom konaní nemôže dopĺňať, resp. „reinterperetovať“ alebo „modifikovať“ skutkové závery súdov nižších stupňov a na základe dovolateľom vyžadovanej modifikácie skutkového stavu následne opätovne posudzovať správnosť právnej kvalifikácie skutku.

Aj napriek tomu, že je zjavné, že konečným zámerom obvineného prostredníctvom uvedených námietok je spochybnenie právnej kvalifikácie zisteného skutku, spôsob akým sa dovolateľ v tejto časti dovolania snaží docieľiť prehodnotenie právneho posúdenia skutku (cez iné hodnotenie dôkazov) je v dovolacom konaní neprijateľný, nakoľko dovolací súd môže konštatovať nesprávne právne posúdenie skutku iba na podklade súdmi nižších stupňov prijatých skutkových záverov, ktorých správnosť a úplnosť nemôže v dovolacom konaní skúmať, resp. meniť [porovnaj § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou]. Je potom logickým následkom, ak najvyšší súd dovolacie námietky - ktoré smerujú primárne k spochybneniu správnosti a úplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov a až sekundárne (následne) k spochybneniu správneho právneho posúdenia skutku v dovolacom konaní modifikovaného skutku - označí v predmetnej veci ako stojace mimo uplatnený dovolací dôvod.

Naviac, takto formulované dovolacie námietky nemožno kvalifikovane podradiť ani pod akýkoľvek iný uplatniteľný dovolací dôvod, nakoľko sa nimi v súvislosti s ich obsahom v podstate nie je možné z právneho hľadiska zaoberať tak, aby bol dovolací prieskum aspoň okrajovo súladný s platnou a účinnou právnou úpravou (výnimkou je procesná situácia, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

K zásade lex mitior podľa Charty základných práv Európskej únie.

Podľa čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta EÚ“) nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho

alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu. Ak po spáchaní trestného činu zákon ustanovuje miernejší trest, uloží sa tento trest.

Podľa čl. 51 ods. 1 Charty EÚ ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchateľa priaznivejší.

Poukazujúc na zásadu subsidiarity ustanovení Charty EÚ vyplývajúcu z čl. 51 ods. 1 Charty EÚ najvyšší súd pripomína, že aplikácia namietanej trestnoprávnej zásady *lex mitior* vo význame podľa čl. 49 ods. 1 Charty EÚ prichádza v konkrétnych trestných konaniach do úvahy výlučne za predpokladu, ak vnútroštátne orgány vykonávajú právo Európskej únie. Inými slovami vykonávanie práva Európskej únie v konkrétnej trestnej veci je imanentnou podmienkou aplikácie ustanovení Charty EÚ v tomto trestnom konaní.

Po zohľadnení všetkých platných a účinných právnych predpisov (*iura novit curia* - súd pozná právo), osobitne sa zamerajúc na prílohu č. 3 k Trestnému zákonu, dovolací súd konštatuje, že v trestnom konaní vedenom proti obvinenému pre obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 5 písm. a) Trestného zákona účinného do 5. augusta 2024 príslušné vnútroštátne orgány nevykonávali právo Európskej únie. Z týchto dôvodov nie sú splnené podmienky na to, aby najvyšší súd v tejto trestnej veci ďalej skúmal rozsah uplatnenia trestnoprávnej zásady *lex mitior* podľa čl. 49 ods. 1 Charty EÚ.

Dovolací súd nad rámec uvedeného dáva k námietke dovolateľa len v krátkosti do pozornosti, že zásada *lex mitior* podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona sa uplatní len vtedy, ak priaznivejšia právna úprava v prospech páchateľa nadobudne účinnosť pred právoplatnosťou napadnutého rozhodnutia súdu o vine a treste páchateľa trestného činu (k tomu porovnaj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Scoppola proti Taliansku (č. 2) z 17. septembra 2009 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky R 17/2007). Keďže trestné stíhanie dovolateľa skončilo v rovnaký moment, ako nastala právoplatnosť rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/108/2020, z 21. septembra 2022 podľa vnútroštátneho práva (§ 183 Trestného poriadku), zmena právnej úpravy v prospech obvineného po nadobudnutí právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku nezakladá žiadne porušenie zákona, ani naplnenie žiadneho z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Ak by bol dovolací súd povinný prihliadať na akúkoľvek zmenu právnej úpravy po právoplatnosti rozhodnutia súdu, vzniklo by tak riziko kontinuálneho cyklu rozhodovania, ktoré by narušilo princíp právnej istoty. S prihliadnutím na uvedené dovolacia námietka, podľa ktorej je potrebné v tomto dovolacom konaní zohľadniť priaznivejšiu verziu Trestného zákona, ktorá nadobudla účinnosť po právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku, nie je dôvodná.

Zohľadniac všetky skutočnosti uvedené v odôvodnení tohto uznesenia najvyšší súd uzatvára, že nezistil naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani iných), a preto dovolanie obvineného F.. K. S. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.